

Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA)

T.a.v. de heer B. Wammes

Antonio Vivaldistraat 2-8

1083 HP AMSTERDAM

Verstuurd per e-mail

Den Haag, 17 november 2014

Ref: B14.35

Betreft: Consultatiedocument uitgebreidere controleverklaring

Geachte heer Wammes,

Eumedion heeft met veel belangstelling kennis genomen van het consultatiedocument over een uitgebreidere controleverklaring. Een rijkere, ondernemingsspecifieke controleverklaring is een onderwerp waar Eumedion zich de laatste jaren in nationaal en internationaal verband veelvuldig hard voor heeft gemaakt. De NBA geeft met haar consultatiedocument uitvoering aan de afspraak om met ingang van de controle van de jaarrekening over boekjaar 2014 een uitgebreidere controleverklaring in te voeren ten aanzien van organisaties van openbaar belang (OOB-controles).¹ Daarmee lijkt de NBA eindelijk haar belofte uit november 2010 uit het 'plan van aanpak' gestand te doen om de poortwachters- of signaleringsfunctie van de accountant beter te realiseren. De uitgebreidere controleverklaring kan aldus bijdragen aan het terugwinnen van het maatschappelijk vertrouwen in de controlewerkzaamheden door de accountant.

¹ Brief van de minister van Financiën van 21 februari 2014 inzake de motie van het lid Nijboer aangaande de aan de accountantsverklaring te stellen eisen en de signaleringsfunctie van de accountant (kamerstukken II 2013/2014, 33 632, nr. 18).

Hieronder gaan wij nader in de op de aspecten van de voorgestelde uitgebreidere controleverklaring die voor Eumedion het meest van belang zijn.

I. Materialiteit

Eumedion ondersteunt het voorstel dat de accountant in de verklaring de gehanteerde materialiteit uiteen dient te zetten en de wijze waarop deze is bepaald. Over het boekjaar 2013 is dit al door diverse accountants van beursvennootschappen toegepast in het kader van een *pilot*. Een paragraaf over materialiteit is ook onderdeel van de 'nieuwe Britse controleverklaring', die sinds vorig jaar van toepassing is op de jaarrekeningen van Britse beursvennootschappen. Wat echter in de in de voorgestelde NBA-standaard lijkt te ontbreken is een uiteenzetting *waarom* voor een bepaald materialiteitsniveau is gekozen en de op *welke wijze* dit niveau in de praktijk is *toegepast*. Zoals Eumedion in haar recente speerpuntenbrief aan de grote accountantskantoren uiteen heeft gezet, verwachten beleggers een verband verwachten tussen de inherente verslaggevingsrisico's van bepaalde bedrijfsmodellen en het gehanteerde materialiteitsniveau.² Zo ligt het in de rede dat het gehanteerde materialiteitsniveau voor een relatief eenvoudig 'retailbedrijf' lager zal liggen dan voor een bouwbedrijf met een grote post onderhanden werk. Ook binnen de jaarrekening kan worden verwacht dat dat het toegepaste niveau van materialiteit tussen bepaalde posten verschilt. Verder zou Eumedion niet alleen willen zien *dat* in de controleverklaring wordt aangegeven dat door de accountant rekening is gehouden met (mogelijke) afwijkingen die om kwalitatieve redenen materieel zijn, maar ook *welke* (mogelijke) afwijkingen dit betreft.

Eumedion adviseert de NBA de voorgestelde standaard met betrekking tot deze aspecten aan te vullen.

II. Kernpunten

Eumedion verwelkomt het voorstel van de NBA om te bewerkstelligen dat de ondernemings specifieke kernpunten van de controle in de controleverklaring tot uitdrukking worden gebracht. Wel heeft Eumedion nog een aantal vragen en opmerkingen bij de tekst van de voorgestelde standaard:

- Punt 18 onderdeel a vermeldt: 'gebieden met hogere risico's op een afwijking van materieel belang of significante risico's'. Wat wordt precies bedoeld met 'significante risico's' en waarop hebben deze risico's betrekking?
- Uit punt 18 onderdeel b lijkt te volgen dat de accountant bij de kernpunten zijn eigen 'significante oordeelsvormingen' over 'significante oordeelsvormingen' van het management over historische financiële overzichten dient te betrekken. Wij begrijpen de doelstelling met

² <http://www.eumedion.nl/nl/public/kennisbank/speerpuntenbrief/brief-aan-accountantskantoren-2015.pdf>.

dit onderdeel, maar aan de formulering zou nog wat nadere aandacht kunnen worden besteed.

- Onder punt 18 onderdeel c wordt vermeld dat de accountant bij de kernpunten in acht dient te nemen 'het effect op de controle van significante gebeurtenissen of transacties die gedurende de periode hebben plaatsvinden'. Wat wordt precies bedoeld met 'de periode'?
- Punt 22 onder b biedt de accountant de mogelijkheid om (onder buitengewone omstandigheden) een kernpunt niet in de verklaring op te nemen vanwege vermeende nadelige gevolgen voor het maatschappelijke verkeer die zwaarder wegen dan openbaarmaking in het algemeen belang. Eumedion vindt deze voorgestelde uitzonderingsmogelijkheid onbegrijpelijk en onwenselijk. Het openbaar maken van kernpunten is juist in het belang van en strekt tot voordeel van het maatschappelijke verkeer. Wanneer de controle-entiteit *niet* over de betreffende zaak heeft gerapporteerd, geldt dit des te sterker. Bovendien is niet duidelijk in welk opzicht 'het algemeen belang' dat gemoeid is met de accountantscontrole zou verschillen van het belang van 'het maatschappelijke verkeer' bij de controle.
- Eumedion gaat ervan uit dat wanneer de accountant onzekerheden of gebeurtenissen heeft waargenomen die, ondanks de aanvaarbaarheid van de continuïteitsveronderstelling, gereede twijfel zouden kunnen opleveren over de continuering van de activiteiten door de onderneming, de accountant dit aangeeft onder de kernpunten. Indien de NBA deze opvatting huldigt, dan zou dit beter in de voorgestelde tekst betreffende de kernpunten tot uitdrukking moeten komen. Datzelfde geldt t.a.v. frauderisico's.

III. Overige onderwerpen

Ten slotte heeft Eumedion nog twee aanvullende suggesties:

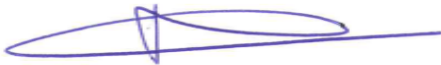
- Het zou de kenbaarheid van de 'emphasis of the matter' paragraaf voor gebruikers ten goede komen wanneer deze *voorafgaand aan* de kernpunten in plaats van erna zouden worden opgenomen in de controleverklaring, zoals in voorgestelde standaard is opgenomen. Wij zouden menen dat een eventuele paragraaf ter benadrukking van bepaalde aangelegenheden dan wel inzake overige aangelegenheden (punt 23) direct na het oordeel van de accountant zou moeten worden opgenomen; dus nog voorafgaand aan het kopje 'De basis van ons oordeel'.
- De verklaring betreffende het jaarverslag en de overige gegevens zou niet helemaal onderaan de controleverklaring moeten worden opgenomen, maar bij het onderdeel 'Ons oordeel'. Dit zou beter het toenemend belang dat gebruikers in het jaarverslag stellen, reflecteren.
- Wij steunen de informatie zoals die conform punt 27 moeten worden opgenomen in de nieuwe controleverklaring ten volle. Voor gebruikers van de jaarrekening en de

controleverklaring is het van groot belang om op een eenvoudige en snelle wijze te vernemen door wie de accountant is benoemd, wat de datum van de benoeming was en de periode van de totale ononderbroken opdracht.

- Eumedion steunt de opname van het onderdeel 'Reikwijdte van de groepscontrole'. Dit onderdeel is ook opgenomen in de 'nieuwe Britse controleverklaring'. Eumedion meent dat de voorstelde beschrijving ten aanzien van de groepscontrole in de ontwerpstandaard wel wat summier is. Gelet op recente schandalen bij (onder meer) Imtech en SBM Offshore, zou aan gebruikers meer informatie kunnen worden verschaft over de strekking van de verrichte groepscontrole.

Wij zijn desgewenst uiteraard beschikbaar onze opmerkingen nader toe te lichten. Onze contactpersoon is Wouter Kuijpers (wouter.kuijpers@eumedion.nl, 070 2040 302).

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Drs. Rients Abma
Directeur Eumedion

Zuid Hollandlaan 7
2596 AL DEN HAAG